

Ingen kyrka utan teologi

Av Jakob Appell, Hälsnings redaktör

**”Makten”
hade inte
intresse
för den
teologiska
reflektion
som
samtidigt
innebar ett
problema-
tiserande av
just makt-
utövningen.**

Len krönika i *Kyrkans tidning* (47/2023) beklagade professorn i systematisk teologi vid Göteborgs universitet, Ola Sigurdsson, bristen på teologisk reflektion i Svenska kyrkan, en brist närmast att likna vid den dödssynd som bär likgiltigheten som kännetecken (lättjan). Reaktionerna lät inte vänta på sig. Normunds Kamergrauzis och Hans Ulfvebrand ville ”se en teologisk väckelse inom kyrkan där människor i allt större utsträckning ställer krav på innehållet i det som förs fram” (49/2023). Peder Thalén, professor i livsåskådningsvetenskap vid högskolan i Gävle, frågade vilken typ av teologisk reflektion som behövs, misstänksam över att en förnyad iver för teologisk bildning leder till ”ett missriktat försök att upprätthålla eller ge konstgjord andning åt ett historiskt förbrukat sätt att tala om Gud” (51–52/2023). I en ”efter-teologisk tid” behövs teologisk reflektion kring den mänskliga existensen i nuet, menar Thalén, mindre av det historiskt tillbakablickande.

Om denna diskussion kunde mycket sägas. Många som gjort just det som Kamergrauzis och Ulfvebrand efterfrågar, nämligen ställt krav på innehållet i det som förs fram, har marginaliserats. Det kan illustreras genom kyrkomötets maktutövning. När kyrkomötet 1958 beslutade om att införa prästvigning av kvinnor kördes exegeter och teologiskt sakkunniga över. Fenomenet är inte nytt. När Martin Luther stod inför kejsaren i Worms 1521 blev det aldrig fråga om teologisk diskussion eller fördjupat arbete med de bibeltexter Luther lyfte fram, utan blott om att Luther skulle räta in sig i kyrkans led. ”Makten” hade inte intresse för den teologiska reflektion som samtidigt innebar ett problematiserande av just maktutövningen. När kyrkomötet av idag står på randen till att klubba igenom kravet på präster

att viga samkönade par, är en allvarligt menad fråga, vilken tyngd som teologisk reflektion får när ledamöterna från de olika nomineringsgrupperna (partierna!) i kyrkomötet beslutar.

Med ”historiskt förbrukat sätt att tala om Gud” menar Thalén förmodligen inte att Skriften, och utläggningen av Skriften bland kyrkofäder, reformatorer, och teologer i förgången tid, inte längre bidrar till ”talet om Gud”. Men frågan om vilken roll *Skriften* och *Guds uppenbarelse* har för den teologiska reflektion Thalén efterfrågar förblir obesvarad. Skriften inte bara fäster stor vikt vid människan och den mänskliga existensen utan tolkar också hennes situation i varje ny tid, också i vår ”efter-teologiska”. I själva verket fungerar

V | D
—
M | A

Skriften som ett *korrektiv* så att människan i sitt sökande och sin teologiska reflektion inte söker sig själv och en bekräftelse på ett förvänt andligt tillstånd, utan den Gud som uppenbarar sig i Skriften. Skriftens ord om *äktenskapet* skulle bidra inte bara till teologisk reflektion om den mänskliga existensen idag utan också ge nödvändigt korrektiv åt beslutsfattarna i kyrkomötet. Och allra mest skulle äktenskapsteologin påminna oss alla om att äktenskapet (eller utlevd sexualitet!) inte är livets mening utan blott en återspeglning av det förbund mellan Kristus och hans brud, församlingen, som är evigt. Den föreningen kan en människa gå miste om, som Jesus varnar för i liknelsen om kungasonens bröllop, vilket ryms i orden från en av de inbjudna: ”*Jag har gift mig, så därför kan jag inte komma.*” (Luk 14:20)

I detta nummer av *Hälsning* återges ett stycke ur en artikel av professor emeritus i systematisk teologi vid Concordia Seminary i USA, Robert Kolb, med den talande rubriken ”ingen kyrka

Fortsättning på s. 9.

Hälsning ges ut av
Församlingsfakulteten
Ekmansgatan 3
411 32 Göteborg
Tel: 031-778 35 40
E-post: info@ffg.se
Hemsida: www.ffg.se

Ansvarig utgivare:
Torbjörn Johansson
Redaktion:
Jakob Appell (redaktör)
Marie Persson (red.sekr.)

Följ oss på sociala medier:

Fortsättning från s. 2.

utan teologi, ingen teologi utan kyrka”. En kyrka som i sin maktutövning inte behöver ta hänsyn till teologin och sanningsfrågorna förtvinar. Den akademiska teologin och teologerna var aldrig tänkta att verka åtskilda från kyrkan. Teologen som tar de fundamentala frågorna på allvar inte bara behöver kyrkan, där den levande Kristus är verksam genom nådens medel, utan bidrar till kyrkans förnyelse, eller bättre, till att kyrkan bättre återspeglar i (och för!) världen vad kyrkan i sitt väsen är: Kristi kropp. Till de fundamentala, eller existentiella, frågorna hör inte bara vad jag kan tänkas tycka om Gud, utan om vad Gud tänker om mig. Det blir ett famlande tills Gud uppenbarar saken för mig. Guds ord och hjälpen från dem som fått Guds ords klarhet i frågan genom kyrkans historia blir omistliga. Då

står det klart att *begäret* bakom samtliga dödssynder (inte bara den som Sigurdsson lyfter fram som Svenska kyrkans dödssynd) inte bara finns hos ”de andra” utan hos oss alla. Guds ord säger: *Du ska inte ha begär*. Den djupaste existentiella frågan är därför hur en människa ska förhålla sig till den Gud som sätter i fråga det begär som sitter så djupt i oss. Här blir på nytt Guds ord omistligt, där det står klart att Gud förklarar den människa rättfärdig som genom tro håller sig till Guds löfte om syndernas förlåtelse för Jesu Kristi skull (Rom 4).

Kyrkan behöver teologisk reflektion, men inte utan den *gudsfruktan* som är vishetens begynnelse, inte utan den Gud som *talat i Skriften*, och som står över maktens undertryckande av sanningen.

Fördjupning i fastetid: *Kristi kors och våra kors*

Sex måndagar under fastetiden 2024 inbjuder Församlingsfakulteten till uppbyggelse- och fördjupningskvällar. Det blir passionspredikan, kvällsfika, och föredrag som på olika sätt knyter an till fastetemat ”Kristi kors och våra kors”. När FFG gästas av internationella (norska) föreläsare blir det ett extrainsatt *Teologiskt forum* på måndagseftermiddagen, med fördjupning, samtal och diskussion om viktiga ämnen. Samtliga samlingar under fastetiden är avgiftsfria och öppna för alla intresserade (ingen anmälan). För mer information: www.ffg.se/fastetiden

Program:

- 19/2 18.00–18.30: Passionspredikan, Timo Laato
19.00–20.00: *Kristi kors i Gamla testamentet*, Mats Eskhult
- 26/2 14.30–16.00: **Teologiskt forum** med Sverre Bøe:
Biblisk apokalyptik och livet i en ”apokalyptisk” tid
18.00–18.30: Passionspredikan, Jakob Appell
19.00–20.00: *Ta sitt kors på sig – men hur?* Sverre Bøe

Sverre Bøe är professor i Nya Testamentet på Fjellhaug Internasjonale Høgskole i Oslo. Bøe behandlade Jesu ord om att ta sitt kors på sig i sin doktorsavhandling och har även skrivit flera artiklar om biblisk eskatologi.

- 4/3 14.30–16.00: **Teologiskt forum** med Jan Bygstad:
Vem studerar vad? Vi Ordet eller Ordet oss?
18.00–18.30: Passionspredikan, Torbjörn Johansson
19.00–20.00: *”Genom mycken bedrövelse in i Guds rike”*. (Apg 14:22) Jan Bygstad

Jan Bygstad är präst i DELK-Bergen, författare, och hedersdoktor vid Concordia Theological Seminary i Ft Wayne. Aktuell med boken *Orienteringspunkter i en förvirret tid* (Lunde förlag 2022).

- 11/3 18.00–18.30: Passionspredikan, Jonatan Ådahl
19.00–20.00: *”... som borttager världens synd” – men vad är synd?* Fredrik Brosché

- 18/3 14.30–16.00: **Teologiskt forum** med Knut Alfsvåg:
Guds allmakt och korset: Vad betyder Jesu död för vår förståelse av första trosartikeln?
18.00–18.30: Passionspredikan, Daniel Johansson
19.00–20.00: *Då Gud övergav Gud: Jesu väg till döden och dess betydelse för oss*, Knut Alfsvåg

Knut Alfsvåg är professor i Systematisk teologi på VID, Vitenskapelige Høgskole i Stavanger, författare till en rad olika böcker och artiklar i teologiska ämnen samt en flitigt anlitad föredragshållare.

- 25/3 18.00–18.30: Passionspredikan, Göran Landgren
19.00–20.00: *När Kristus som korsfäst blir predikat – och när han inte blir det*, Göran Landgren